

Avaleht>Raha/Rahalised nõuded>Maksejõuetus/pankrot

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

prantsuse keel

Swipe to change

Maksejõuetus/pankrot

Prantsusmaa

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Päästmismenetlust (*procédure de sauvegarde*), saneerimismenetlust (*procédure de redressement judiciaire*) või pankrotimenetlust (*procédure de liquidation judiciaire*) võidakse kohaldada kõigi kaubandustegevuse või käsitöõndusega tegelevate isikute, põllumajandusettevõtjate ja kõigi teiste füüsiliste isikute suhtes, kes tegelevad iseseisva majandustegevusega, sealhulgas seaduse või määrustega reguleeritud või lihtsalt kaitstud kutsenimetusega vaba elukutsega tegelemine, ning kõigi eraõiguslike juriidiliste isikute suhtes.

Maksejõuetusmenetluse võib algatada füüsilisest isikust ettevõtja (*auto-entrepreneur*) suhtes.

Päästmismenetluse saab algatada ainult majandustegevusega tegeleva isiku suhtes. Saneerimise või pankroti korral võib isik menetluse algatamise ajaks olla majandustegevuse juba lõpetanud.

Eraõiguslikest üksustest saavad maksejõuetusmenetlust kasutada äriühingud, mittetulundusühingud, majandushuvirühmad, liidud, ametiühingud, kutseühendused ja tööõukogud.

Maksejõuetusmenetlust ei saa algatada eraõiguslike rühmituste suhtes, kes ei ole juriidilised isikud, näiteks ühissettevõtted või asutamisel olevad äriühingud. Välistatud on ka kõik avalik-õiguslikud juriidilised isikud.

Kiirendatud päästmismenetlus ja kiirendatud finantspäästmismenetlus

Võlgnik võib kasutada kiirendatud päästmismenetlust (*procédure de sauvegarde accélérée*) või kiirendatud finantspäästmismenetlust (*procédure de sauvegarde financière accélérée*), kui tema raamatupidamisaruande on kinnitanud audiitor või koostanud raamatupidaja ja kui tal on üle 20 töötaja, netokäive üle 3 miljoni euro või bilansi kogumaht üle 1,5 miljoni euro. Kiirendatud päästmismenetlust ja kiirendatud finantspäästmismenetlust saavad kasutada ka võlgnikud, kes on koostanud konsolideeritud raamatupidamisaruande raamatupidamisaruande.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Päästmismenetlus algatatakse siis, kui võlgnik on sattunud ületamatutesse raskustesse, kuid ei ole veel jõudnud maksete peatamise etappi.

Saneerimismenetlust alustatakse siis, kui võlgnik ei suuda kättesaadavate vahenditega oma kehtivaid kohustusi täita ja on jõudnud maksete peatamise etappi.

Saneerimise eesmärk on säilitada äritegevus ja töökohad ning täita kohustused. Äriühingu juht peab seda menetlust taotlema 45 päeva jooksul pärast maksete peatamist.

Pankrotimenetlus algatatakse siis, kui äriühing on jõudnud maksete peatamise etappi ja on selge, et saneerimine ei ole võimalik.

Päästmismenetluse algatamist on võimalik taotleda üksnes võlgnikul.

Seevastu saneerimis- või pankrotimenetluse algatamist saab peale võlgniku taotleda ka võlausaldaja või riigiprokurör juhul, kui parajasti ei ole käimas lepitusmenetlust (*procédure de conciliation* – maksejõuetuseelne menetlus).

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsus jõustub kohtuotsuse kuupäevast, st selle väljaandmise päeval kl 00.00.

Algatamisotsusest teatatakse võlgnikule kaheksa päeva jooksul pärast selle väljaandmise kuupäeva ning see edastatakse maksejõuetushalduritele ja riigiprokuratuurile, sealhulgas teistes liikmesriikides, kus võlgnikul on tegevuskoht.

Otsus jõustub kohe kõikide suhtes.

Viieteistkümnepäeva jooksul pärast algatamisotsuse väljastamist kantakse see äriühingu- ja ettevõtteregestrisse, kaubandusregistrisse või esimese astme kohtu (*tribunal de grande instance*) kantseleis peetavasse eriregistrisse.

Otsuse väljavõtte avaldatakse tsiviil- ja äriteadaannete ametlikus väljaandes (Bodacc) ja võlgniku registrijärgse asukoha või tegevuskoha ametlikes teadaannetes.

Kiirendatud päästmismenetlus ja kiirendatud finantspäästmismenetlus

Olemas on ka kiirendatud päästmismenetlus ja kiirendatud finantspäästmismenetlus.

Kui võlgnik on alustanud lepitusmenetlust ja esitab tõendid, et ta on koostanud esialgse kava äriühingu jätkuva olemasolu kindlustamiseks, saab ta taotleda kiirendatud päästmismenetluse algatamist.

Asjaolu, et võlgnik on maksete peatanud, ei takista kiirendatud päästmismenetluse algatamist, eeldusel et see olukord ei ole ilmnunud rohkem kui 45 päeva enne lepitusmenetluse algatamise taotlust.

Kiirendatud finantspäästmismenetluse saab algatada samadel tingimustel kui kiirendatud päästmismenetluse ning juhul, kui võlgniku raamatupidamisest ilmneb, et tema võla puhul saavad kava vastu võtta üksnes need võlausaldajad, kes on krediidiasutuse komitee liikmed.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Maksejõuetusmenetlus puudutab võlgniku kogu vara.

Juriidilise isiku puhul aga ainult juriidilise isiku vara.

Kui võlgnik on üksikettevõtja, on hõlmatud ka tema isiklik vara.

Siiski on kutsetegevuses tegutseva krediidandi poolsest arestimisest seaduse alusel vabastatud kaubandus-, tööstus-, käsitöõndus- või põllumajandustegevusega või vaba kutsealaga tegeleva üksikettevõtja põhielukoht.

Arestimisest vabastamise tõend võidakse anda ka muude kinnistute ja ehitiste kohta, mida ei kasutata äriotstarbel. See tõend peab olema notariaalselt kinnitatud ja avaldatud ning see kehtib ainult nende kutsetegevuses tegutsevate krediidandi kohta, kelle nõuded tekivad pärast tõendi avaldamist.

Võlgniku peamine elukoht vabastatakse kutsetegevuses tegutseva krediidandi poolsest arestimisest, et kaitsta võlgnikku ja tema perekonda.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Vara käsutamise õiguse kaotamine

Päästmise ja saneerimine

Päästmis- või saneerimismenetluse algatamisel säilib vara käsutamise õigus ja jätkab oma ettevõtte juhtimist.

Päästmismenetluses võib kohus määrata halduri (*administrateur judiciaire*) järelevalve teostamiseks võlgniku äritegevuse juhtimise üle või tema abistamiseks selles tegevuses vastavalt kohtu määratud volitustele. Teatavatel juhtudel (vähemalt 20 töötajaga äriühingud, mille netokäive on vähemalt 3 miljonit eurot) on halduri määramine kohustuslik.

Saneerimismenetluses võib kohus samuti määrata halduri, kes abistab võlgnikku tema äritegevuse juhtimises või juhib seda võlgniku asemel kas osaliselt või täielikult ise. Määramine on kohustuslik samadel juhtudel nagu päästmismenetluses.

Pankrotimenetlus

Pankrotimenetluse korral kaotab võlgnik õiguse oma vara valitseda ja käsutada. Tema õigusi teostab pankrotihaldur (*liquidateur*), kes teeb tema äriühingu varaga seotud toiminguid. Seega võtab pankrotihaldur võlgniku varade valitsemise üle.

Maksejõuetushaldurid

Maksejõuetushaldurid on kohtu määratud esindajad, kes on riigiprokuratuuri järelevalve all ja kuuluvad reguleeritud kutsealade esindajate hulka.

Need spetsialiseerunud kutsetöötajad tuleb kanda riiklikesse nimekirjadesse ja nad peavad vastama nii sobivuse kui ka iseloomujoonte poolest rangetele tingimustele.

Määrata võib ka isikuid, kes ei ole nendesse nimekirjadesse kantud, aga kellel on juhtumi seisukohalt vajalik kogemus või kvalifikatsioon.

Kohus nimetab maksejõuetushaldurid ametisse menetluse algatamisel.

Maksejõuetushaldurid võivad kanda üldnormide kohaselt tsiviil- ja kriminaalvastutust.

Maksejõuetushalduri tasu määratakse dekreediga kehtestatud skaala kohaselt. Selliselt määratud tasu nõuab kohus välja võlgnikult.

Maksejõuetushaldurite ja võlgniku pädevus

Kohtu määratud haldur (*administrateur judiciaire*)

Tavaliselt määrab päästmismenetluse või saneerimismenetluse algatanud kohus halduri, kelle kohta võib ettepaneku teha päästmismenetlusaluseks olev võlgnik või riigiprokuratuur.

Kui võlgnikul on alla 20 töötaja ja tema netokäive on alla 3 miljoni euro, ei ole halduri määramine kohustuslik.

Kiirendatud päästmismenetluse ja kiirendatud finantspäästmismenetluse korral on halduri määramine alati kohustuslik.

Päästmismenetluses säilib võlgnik õiguse oma vara käsutada ning saab otsustada selle võõrandamise ja haldamise üle, kui kohus ei otsusta teisiti.

Päästmismenetluses teostab kohtu määratud haldur, kui selline on määratud, järelevalvet võlgniku äritegevuse juhtimise üle või abistab teda selles vastavalt kohtu määratud volitustele.

Saneerimismenetluses abistab kohtu määratud haldur võlgnikku tema äritegevuse juhtimises või juhib seda võlgniku asemel kas osaliselt või täielikult ise.

Kohtu määratud haldur peab võtma või laskma võlgnikul võtta vajalikud meetmed, et äriühingul säiliks õigused oma võlglaste suhtes ja hoidmaks alal tema tootmisvõimsust.

Kohtu määratud halduril on erivolitused, näiteks õigus teha oma allkirja alusel võlgniku pangakontodega toiminguid (kui võlgnikul on keelatud väljastada tšেকে), õigus nõuda kehtivate lepingute jätkumist ja õigus korraldada vajalik koondamine.

Kohtu määratud võlausaldajate huvide esindaja (*mandataire judiciaire*)

Kollektiivsetes menetlustes on kohtul kohustus määrata võlausaldajate esindaja.

Tema ülesanne on esindada võlausaldajaid ja nende kollektiivseid huve.

Ta koostab teatatud nõuete, sealhulgas töötasunõuete nimekirja koos oma ettepanekutega nende tunnustamise, tagasilükkamise või pädevale kohtule esitamise kohta ning edastab selle nimekirja pankrotikohtunikule.

Pankrotihaldur (*liquidateur*)

Kohus määrab pankrotihalduri pankrotimäärusega.

Pankrotihaldur peab kontrollima nõudeid ja realiseerima võlgniku varad, et tasuda võlausaldajatele.

Ta korraldab koondamise ja võib nõuda kehtivate lepingute jätkamist.

Ta esindab võlgnikku, kellelt on võetud õigus oma vara käsutada, ning seega teostab pankrotimenetluses enamikku tema õigustest ja teeb suurema osa tema varadega seotud toimingutest. Samas ei tohi ta teostada võlgniku mittevaralisi õigusi.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Tasaarvestus on viis kustutada vastastikuseid kohustusi väiksema summa ulatuses.

Seda saab kasutada üksnes kahe isiku vahel, kellel on võrdväärsed vastastikused nõuded ja võlad.

Tasaarvestamisel tehakse seega kahepoolne makse vastastikuste nõuete vahel.

Põhimõtteliselt on võlgnikul keelatud tasuda nõuete eest, mis on tekkinud enne päästmismenetluse või saneerimismenetluse algatamise otsust.

Siiski tühistatakse varasemate nõuete eest tasumise keeld, kui seotud nõuete eest tasutakse tasaarvestuse teel. Seotuks loetakse vastastikuseid nõudeid, mis tekivad või tulenevad ühe ja sama lepingu või lepingute rühma täitmisest või täitmatajätmisest.

Kui varasema nõudega seotud nõue tekib pärast menetluse algatamise otsuse tegemist, saab selle eest tasuda varasema nõude tasaarvestusena, tingimusel, et sellest varasemast nõudest on teatatud.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Kehtivate lepingute jätkamise menetlus

Maksejõuetusmenetluse algatamisega ei seata võlgniku ja tema lepingupartnerite (tarnijad, kliendid) vaheliste lepingute olemasolu menetluse algatamise päeval kahtluse alla.

Kehtiv leping on leping, mis on menetluse algatamise ajal olemas ja mida täidetakse, kestvuseleping, mis ei ole sellel kuupäeval lõppenud, või leping, mis tuleb viivitamata täita ja mida ei ole veel täitma hakatud, aga on juba sõlmitud.

Kehtivate lepingutega seotud konkreetseid sätteid ei kohaldata töölepingutele.

Päästmise ja saneerimine

Lepinguid jätkatakse põhimõtteliselt automaatselt.

Lepingupartner peab seega täitma oma kohustusi vaatamata sellele, et võlgnik on jätnud kohustused enne algatamisotsust täitmata.

Lepingupartnerile maksatakse pärast algatamisotsust tehtud soorituste eest maksetähtajal.

Üksnes kohtu määratud halduril on õiguskorral põhinev õigus nõuda lepingu täitmise jätkamist, kui lepingu kohaste soorituste eest makstakse.

Kui kohus ei ole haldurit määranud, on võlgnikul pärast kohtu määratud võlausaldajate esindaja nõusoleku saamist võimalus nõuda kehtivate lepingute täitmist.

Kohtu määratud halduril on ka võimalik lõpetada täitmisele kuuluv leping või osamaksed, kui ta teeb kindlaks, et tal puuduvad piisavad vahendid võlgniku kohustuste täitmiseks.

Lepingupartner võib esitada kohtu määratud haldurile (või halduri puudumise korral võlgnikule) ametliku teate, et ta teeks otsuse lepingu tuleviku kohta.

Kehtiv leping lõpetatakse automaatselt, kui kohtu määratud haldur (või võlgnik) ei ole vastanud ametlikule teatele ühe kuu jooksul.

Sama kehtib maksete tegematajätmisel ja kui lepingupartner ei ole andnud nõusolekut lepinguliste suhete jätkamiseks.

Kui võlgniku kaitsmiseks või õiguste taastamiseks on vaja leping lõpetada ja see ei kahjusta lepingupartneri huve ülemäära palju, võib kohtu määratud haldur (või halduri puudumise korral võlgnik) esitada pankrotikohtunikule ka taotluse tunnistada kehtiv leping lõpetatuks.

Pankrotimenetlus

Sarnaselt päästmis- ja saneerimismenetlusele säilivad põhimõtteliselt kõik kehtivad lepingud. Lepingupartner peab seega täitma oma kohustusi vaatamata sellele, et võlgnik on jätnud kohustused enne algatamisotsust täitmata.

Lepingupartnerile makstakse pärast algatamisotsust tehtud soorituste eest maksetähtjal.

Kehtivate lepingute täitmist võlgnikule lubatud soorituse tegemiseks on võimalik nõuda üksnes pankrotihalduril.

Lepingupartner võib esitada pankrotihaldurile ametliku teate, et ta lepingu tuleviku üle otsustaks.

Leping lõpetatakse automaatselt, kui pankrotihaldur ei ole ametlikule teatele ühe kuu jooksul vastanud.

Sama kehtib juhul, kui lepingu võlgnikupoolne täitmine on seotud rahasumma maksmisega päeval, mil lepingupartnerit teavitatakse pankrotihalduri otsusest lepingut mitte jätkata, ning ka maksekohustuse täitmatajätmise korral, kui lepingupartner ei nõustu lepingulisi suhteid jätkama.

Kui lepingu täitmine seisneb muus kui raha maksmises, võib pankrotihaldur paluda ka pankrotikohtunikul tunnistada leping lõpetatuks, kui see on vajalik pankrotitoimingute tegemiseks ega kahjusta ülemäära lepingupartneri huve.

Kehtivate lepingute üleandmine

Kui päästmis-, saneerimis- või pankrotimenetluse korral tehakse määrus ettevõtja täielikuks või osaliseks võõrandamiseks, võib kohus kindlaks määrata, millised äritegevuse jätkamiseks vajalikud liising-, rendi- või kaupade ja teenuste pakkumise lepingud tuleb üle anda.

Lepingupartner, kelle lepingut sel viisil üle ei antud, võib taotleda pankrotikohtunikult lepingu lõpetatuks kuulutamist, kui haldur või halduri puudumise korral võlgnik või pankrotihaldur selle edasist täitmist ei nõua.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleiolevatele kohtuasjadele)?

Maksejõuetusmenetluse korral on võlausaldajad kohustatud panema oma õigused võlgniku suhtes maksma üksnes maksejõuetusmenetluse raames ning nad ei saa esitada võlgniku vastu eraldi hagi võlgade maksmiseks.

Kui vara ebapiisavuse tõttu tehakse otsus lõpetada pankrotimenetlus, ei taastu sellega võlausaldajate õigus pöörduda võlgniku vastu eraldi kohtusse.

Sellel reeglil on erandid:

hagid, mis on seotud pankrotimenetluse ajal pärimise teel saadud varaga;

kui nõue tuleneb süüteost, milles võlgniku süü on kindlaks tehtud, või kui see seondub võlausaldaja isiklike õigustega;

kui nõue tuleneb sotsiaalkindlustusameti kahjuks toime pandud pettustest. Seda, et nõue tuleneb pettusest, kinnitatakse kas kohtuotsusega või sotsiaalkindlustusameti teatavaks tehtud trahviga.

Samuti taastub võlausaldajate õigus pöörduda võlgniku vastu eraldi kohtusse järgmistel juhtudel:

võlgniku puhul on välja kuulutatud eraisiku pankrot;

võlgnik on tunnistanud süüdi tahtlikus pankrotis;

võlgniku suhtes on tema vara või tema juhitud juriidilise isikuga seoses varem olnud pankrotimenetlus, mis rauges varade ebapiisavuse tõttu vähem kui viis aastat enne kõnealuse menetluse algatamist tema suhtes; võlgniku võlg on kustutatud viie aasta jooksul enne seda kuupäeva;

menetlus algatati territoriaalse menetlusena nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 (maksejõuetusmenetluse kohta) artikli 3 lõike 2 tähenduses.

Lisaks lubab kohus ühe või mitme võlausaldaja suhtes toime pandud pettuse korral pöörduda igal võlausaldajal võlgniku vastu eraldi kohtusse. Kohus teeb otsuse menetluse lõpetamise ajal pärast võlgniku, pankrotihalduri ja järelevalveametnike ärakuulamist või nõuetekohast kohtusse kutsumist. Ta võib iga huvitatud isiku taotlusel teha samadel tingimustel otsuse ka pärast seda.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal poolleil?

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsusega katkestatakse või keelatakse hagi esitamine võlgniku vastu eesmärgiga saavutada rahasumma tasumine või lõpetada leping põhjusel, et summad on maksmata.

Samuti peatatakse täitemenetlus ja õiguskaitsemeetmed.

Katkestatakse või peatatakse ka hagi, mille võlausaldajad on esitanud enne kollektiivset menetlust.

Sel viisil on hõlmatud kõik varasemad võlausaldajad, olenemata sellest, kas neil on tagatis või mitte.

Menetluste katkestamine ja keelamine kehtib kõigi maksejõuetusmenetluste kohta.

Poolleiolevad menetlused katkestatakse, kuni hagev võlausaldaja on oma nõude esitanud.

Seejärel jätkatakse menetlusi *ipso jure*, kuid üksnes eesmärgiga nõue kinnitada ning fikseerida selle summa, välistades võlgniku süüdimõistmise.

Muid kohtuasju ja täitemenetlusi peale eespool osutatute jätkatakse võlgniku suhtes jälgimisperioodil pärast seda, kui kaasatud on kohtu määratud võlausaldajate esindaja ja kohtu määratud haldur (kelle ülesanne on võlgnikku abistada või esindada) või pärast menetluste jätkamist kohtu määratud võlausaldajate esindaja või kohtu määratud halduri algatusel.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Päästmismenetlus ja saneerimismenetlus

Päästmiskava vastuvõtmise eesmärgil peetakse võlausaldajatega nõu makseperioodide või võlgade kustutamise küsimuses.

Kohtu määratud haldur (või halduri puudumise korral võlgnik) edastab ettepanekud kohtu määratud võlausaldajate esindajale.

Kohtu määratud võlausaldajate esindaja saab individuaalse või kollektiivse nõusoleku kõigilt võlausaldajatelt, kes on oma nõudest teatanud.

Kohtu määratud võlausaldajate esindaja ei ole kohustatud pidama nõu võlausaldajatega, kelle puhul esialgses kavas ei tehta maksetes muudatusi või nähakse ette kogumakse kohe, kui kava on vastu võetud või nõudeid on tunnustatud.

Võlausaldajate komiteed

Kui võlgnikul on üle 150 töötaja ja tema käive ületab 20 miljonit eurot, moodustatakse võlausaldajate komitee, kes esitab oma arvamuse kohustuste täitmise esialgsete kavade kohta. Kohus võib teha otsuse nende sätete kohaldamiseks ka piirmääradest allapoole jäämise korral.

Võlausaldajate komiteed kutsuvad eraldi koosolekutele eri liiki võlausaldajaid, et esitada neile ettepanekuid, mida nad saaksid arutada ning mille üle nad kollektiivselt otsustavad, nii et vähemus peab nõustuma enamuse otsusega.

Olemas on krediidasutuste komitee, mis koosneb finantsettevõtetest ning krediidi- ja samalaadsetest asutustest, ning peamistest kaubatarbijatest või teenuseosutajatest koosnev komitee. Võlakirjaomanike olemasolu korral kutsutakse kokku kõigi nende võlausaldajate üldkoosolek, kellel on Prantsusmaal või välismaal emiteeritud võlakirju, et arutada võlausaldajate komiteede vastuvõetud esialgset kava.

Kohtu määratud haldur peab võlausaldajate komiteedega esialgse kava küsimuses nõu pidama ja enne kui kohus saab otsuse teha, peavad nad hääletama kava poolt.

Kui võlausaldajate komiteed on olemas, saavad kõik võlausaldajad, kes on komitee liikmed, teha võlgniku esitatud esialgse kava kohta alternatiivseid ettepanekuid.

Seega võib esialgse kava koostada võlgnik (keda võib abistada kohtu määratud haldur) või saneerimismenetluse korral haldur, keda abistab võlgnik, kuid see võib olla ka komiteesse kuuluvate võlausaldajate algatus. Seejärel saab kohtule korraga esitada nii komiteede vastuvõetud kava kui ka võlgniku või halduri toetatud kava, kui see koostatakse eraldi.

Kiirendatud päästmismenetlus

Kiirendatud päästmismenetluse algatamisel on kohustuslik moodustada võlausaldajate komiteed – krediidasutuste komitee ning kaubatarbijate ja teenuseosutajate komitee – ning kutsuda vajaduse korral kokku ka võlakirjaomanike üldkoosolek.

Võlausaldajatega, kes ei ole komitee liikmed, peetakse nõu eraldi.

Kiirendatud finantspäästmismenetlus

Kiirendatud finantspäästmismenetluse algatamisel tuleb moodustada ainult krediidasutuste komitee ja kutsuda vajaduse korral kokku võlakirjaomanike üldkoosolek.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Võlgniku varad võib realiseerida äriühingu täieliku või osalise võõrandamise või üksikute varade võõrandamise teel. Nendele tehingutele kohaldatakse erinevaid norme.

Äriühingu võõrandamise määrab kohus; seda ei tee maksejõuetushaldur.

Äriühingu võib päästmismenetluse korral võõrandada ainult osaliselt. Saneerimis- või pankrotimenetluse puhul on selline võõrandamine osaline või täielik.

Sellistel juhtudel teeb kohus otsuse, millega määratakse kindlaks periood, mille jooksul tuleb saata kohtu määratud võlausaldajate esindajale, pankrotihaldurile või võimalikule haldurile ostupakkumised. Pakkumised peavad olema kirjalikud ja sisaldama teatavat kohustuslikku teavet.

Üksikute varade võõrandamisele kohaldatakse erinevaid norme.

Päästmis- ja saneerimisperioodil, kui võlgniku kapitali ei vähendata, võib ta jätkata oma vara käsutamist halduri vastutusel.

Kui varade realiseerimist sisaldav käsutamine ei kuulu äriühingu igapäevase juhtimise piiresse, peab ta saama pankrotikohtuniku eelneva nõusoleku.

Päästmis- või saneerimiskava kestel saab võlgnik täielikult tagasi kontrolli oma varade üle.

Pankrotimenetluse korral peab pankrotihaldur saama varade võõrandamiseks pankrotikohtuniku loa.

Kinnisvara müüakse sundenampakkumise teel (*adjudication judiciaire*). Pankrotikohtunik kehtestab alghinna ja müügi põhitingimused. Ta võib ka anda loa müügiks vabatahtlikul enampakkumisel (*adjudication amiable*), kuid alghinna määrab tema. Lõpuks võib ta anda loa müügiks kokkuleppel (*vente de gré à gré*) hinnaga ja tingimustel, mille määrab kindlaks tema.

Pankrotihaldur jaotab müügitulu vastavalt võlausaldajate järjestusele.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitatakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Teatada tuleb kõikidest nõuetest, mis tekivad enne menetluse algatamise otsust, olenemata nende laadist või olemusest, olgu need ärilised, tsiviil-, haldus- (riigikassa, sotsiaalhoolekande- ja sotsiaalkindlustusasutused) või karistuslikud nõuded (trahvid). Ei ole oluline, kas tegu on tagamata või eelisnõudega, tähtaja ületanud või tähtajalise, vaidlustamata või tingimusliku nõudega. Need sätted ei puuduta töötajaid.

Nõuded, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsuse tegemist, tasutakse nende maksetähtpäeva saabumisel, kui need on seotud menetluse läbiviimisega või vastutasuga võlgnikule tema äritegevusega seoses tehtud soorituste eest.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Kõik võlausaldajad, kelle nõue tekib enne menetluse algatamise otsust, peavad teatama oma nõuetest päästmismenetluse või saneerimismenetluse korral kohtu määratud võlausaldajate esindajale või pankrotimenetluse korral pankrotihaldurile.

Teatamise tähtaeg on kaks kuud pärast menetluse algatamise otsuse avaldamist ametlikus väljaandes.

Samadel tingimustel võib ka võlgnik ise teatada mõnest oma võlausaldaja nõudest.

Teatada tuleb ka teatavatest nõuetest, mis tekivad pärast menetluse algatamise otsust, millele ei kehti eelisõigus selle alusel, et need on kasulikud äriühingule või on seotud menetluse vajadustega.

Teatatud nõudes tuleb nimetada praegu ja tulevikus võlgnetaavad summad, maksetähtajad, eelisõiguse või olemasoleva tagatise laad ja intressi arvutamise reeglid.

Nõudest teatamiseks ei ole kindlat vormi kehtestatud. Teates endas tuleb üheselt mõistetavalt väljendada võlausaldaja tahet nõuda oma nõude tasumist, lisada see nõuete aruandesse ja osaleda menetluses.

Pärast võlgniku märkuste saabumist koostab kohtu määratud võlausaldajate esindaja teatatud nõuete nimekirja koos oma ettepanekutega nende tunnustamise, tagasilükkamise või pädevale kohtule esitamise kohta.

See nimekiri edastatakse pankrotikohtunikule ja sellest teavitatakse kohtu määratud haldurit.

Enne nõude tunnustamist või tagasilükkamist kontrollib pankrotikohtunik selle olemasolu, summat ja laadi vastavalt teate koostaja esitatud tõenditele ning vajaduse korral ärakuulatavate isikute ja kohtu määratud võlausaldajate esindaja esitatud tõenditele.

Võlausaldajad, kes ei ole oma nõuetest tähtaja jooksul teatanud, jäetakse kõrvale ning seepärast ei saa nad osaleda jaotamises ega nõuda dividende, kui võlgniku varade kohta võetakse vastu kava või need realiseeritakse, välja arvatud juhul, kui pankrotikohtunik tühistab nende kõrvalejätmise.

Kui kõrvalejätmine tühistatakse, saavad nad pärast taotluse esitamist jaotamises osaleda.

Kiirendatud päästmismenetlus ja kiirendatud finantspäästmismenetlus

Võlgnik koostab nimekirja lepitusmenetluses osalenud võlausaldajate nõuetest, millest tuleb teatada. Nimekirja kinnitab võlgniku audiitor ja see antakse hoiule kohturegistrisse.

Kohtu määratud võlausaldajate esindaja edastab igale võlausaldajale tema nõuet puudutava väljavõtte nimekirjast.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Eelisõigusega võlausaldajal on tagatis, mis kindlustab, et võlgnik teeb talle makse enne kui muudele, tagamata nõuetega võlausaldajatele, kui võlgniku vastu algatatakse kollektiivne menetlus.

Võlausaldaja võib olla eelisseisundis,

sest tal on võlgniku antud või kohtuotsusega saadud tagatis, või seoses sellega,

et tema staatuse tõttu on talle seadusega antud eelisõigus.

Kõik eelisõigusega võlausaldajad ei ole võrdsed. Kui omavahel konkureerib mitu eelisõigusega võlausaldajat, tehakse neile makse seadusega kindlaks määratud järjekorras, kuid siiski enne tagamata võlausaldajaid.

Tagamata võlausaldajatele makstakse võlgniku järelejäänud varadest pärast eelisõigusega võlausaldajatele maksmist. Jaotamine toimub *pro rata*.

Eelisõiguste järjekord

Päästmismenetlus ja saneerimismenetlus

Kinnisvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

töötasanõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümnepäeva eest;
kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: kulud, mis on seotud varade säilitamise ja realiseerimisega ning tulu jaotamisega võlausaldajate vahel (inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu jne);
lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded: seda saavad kasutada võlausaldajad, kes annavad raha juurde või tarnivad uusi kaupu või osutavad uusi teenuseid eesmärgiga tagada äriühingu jätkumine ja selle püsijäämine;
pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;
nõuded, mis on tagatud töötajate üldise eelisseisundiga: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuue kuu töö eest; erieelisseisundiga või hüpoteegiga tagatud nõuded;
tagamata nõuded.

Vallasvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

nõuded, mis on tagatud konkreetse vallavaraga ja sellega seotud pandiõigus;
töötasanõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümnepäeva eest;
kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: kulud, mis on seotud varade säilitamise ja realiseerimisega ning tulu jaotamisega võlausaldajate vahel (inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu jne);
lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded: seda saavad kasutada võlausaldajad, kes annavad raha juurde või tarnivad uusi kaupu või osutavad uusi teenuseid eesmärgiga tagada äriühingu tegevuse jätkumine ja selle püsijäämine;
pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;
riigikassa eelisseisund;
nõuded, mis on tagatud vallasvaraga seotud erieelisõigusega ilma pandiõigusega;
nõuded, mis on tagatud vallasvarale seotud muude üldkohustustega;
tagamata nõuded.

Pankrotimenetlus

Kinnisvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

töötasanõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümnepäeva eest;
kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu;
lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded: seda saavad kasutada võlausaldajad, kes annavad raha juurde või tarnivad uusi kaupu või osutavad uusi teenuseid eesmärgiga tagada äriühingu tegevuse jätkumine ja selle püsijäämine;
nõuded, mis on tagatud kinnisvarale seotud erikohustustega;
pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;
tagamata nõuded.

Vallasvara müügist saadud tulu jaotatakse võlausaldajate vahel järgmises järjekorras:

nõuded, mis on tagatud konkreetse vallavaraga ja sellega seotud pandiõigus;
töötasanõuete üliluslikkus: töötasu makstakse menetluse algatamise otsusele eelnenud viimase kuuekümnepäeva eest;
kohtukulud, mis tekivad nõuetekohaselt pärast menetluse algatamise otsust seoses menetluse läbiviimisega: inventuuri- ja reklaamikulud, kohtu määratud esindajate töötasu;
lepitusmenetluse eelisõigusega tagatud nõuded;
pärast menetluse algatamise otsust tekkivate nõuete eelisseisund: nõuded, mis tekivad seoses menetluse läbiviimise või tegevuse ajutise jätkamisega, või nõuded, mis tekivad võlgnikule tegevuse jätkamise ajal või pankrotihalduri säilitatud poolelioleva lepingu täitmisel tehtud soorituste eest, või nõuded, mis tekivad füüsilisest isikust võlgniku igapäevavajadustest;
kaupadele seotud hüpoteegiga tagatud nõuded või masinatele või seadmetele seotud pandiga tagatud nõuded;
riigikassa eelisseisund;
nõuded, mis on tagatud vallasvaraga seotud erieelisõigusega ilma pandiõigusega;
muu üldine eelisseisund vallasvara suhtes (tsiviilseadustiku (*Code civil*) artikkel 2331) ja töötasude üldine eelisseisund;
tagamata nõuded.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Päästmismenetlus ja saneerimismenetlus

Päästmis- ja saneerimismenetlus on võetud kasutusele äriühingute päästmiseks, äritegevuse ja töökohtade säilitamiseks ning nõuete täitmiseks kava abil. Päästmiskava ja saneerimiskava saab vastu võtta vaid juhul, kui need tingimused on täidetud.

Kui on reaalne võimalus äriühing päästa, koostab võlgnik – päästmismenetluse korral – või haldur – saneerimismenetluse korral – või võlausaldaja, kui on moodustatud võlausaldajate komiteed – esialgse kava. Sellel on kolm osa:

majanduslik ja finantsosa, milles selgitatakse tegevusvõimaluste ja -viiside, turutingimuste ja saadaolevate rahaliste vahendite põhjal välja äriühingu tegevuse jätkamise väljavaated;

selliste kohustuste kustutamise ja mis tahes tagatiste andmise tingimuste kindlaksmääramine, mille äriühingu juht peab kava täitmiseks tagama;

sotsiaalne osa, kus kavandatakse ja põhjendatakse töökohtade arvu ja väljavaateid ning sotsiaalseid tingimusi, mis nähakse ette äritegevuse jätkumiseks. Kui esialgses kavas nähakse majanduslikel põhjustel ette koondamine, vaadatakse selles läbi juba tehtud sammud ning määratakse kindlaks uuesti tööle asumist hõlbustavad meetmed ja hüvitised nende töötajate jaoks, kelle töökohad on ohus.

Kavas tutvustatakse kõiki kohustusi, mille kava täitmise eest vastutavad isikud on võtnud ja mis on äriühingu tegevuse jätkamiseks vajalikud.

Seejärel teeb kohus talle võlgniku või võlausaldaja esitatud esialgse kava kohta otsuse.

Päästmiskava, saneerimiskava või müügikava vastuvõtmine kohtus kujutab endast kohtuotsust. Kui on moodustatud võlausaldajate komiteed, on kaval ka lepinguline aspekt.

Kava kestus ei tohi ületada kümnet aastat või põllumajandusettevõtjate puhul viieteist aastat.

Kohus määrab kava kogu kestuse ajaks halduri või võlausaldajate esindaja, kes teeb kava täitmise üle järelevalvet.

Kava vastuvõtmisega jälgimisperiood lõpeb. Võlgnik saab tagasi kontrolli oma varade üle ja võib taas oma äriühingut juhtida, tingimusel et ta järgib meetmeid, mis kohus on talle kavas kehtestanud.

Võlgnik peab järgima kõiki kavas sisalduvaid sätteid.

Kui ta seda ei tee, jätab päästmiskava või saneerimiskava rakendamise ajal oma kohustused täitmata või peatab maksed, ähvardab teda oht, et kava tühistatakse ja menetlust jätkatakse.

Menetluse muutmine pankrotiks

Pankrot võidakse välja kuulutada päästmise või saneerimise kohta tehtud otsusega alanud jälgimisperioodi ajal või lõpus.

Kohus peab pankroti kuulutama välja kohe, kui äriühingu tegevuse jätkumine osutub võimatuks või kui saneerimismenetluse käigus ei suudeta müügikava vastu võtta.

Füüsilisest isikust võlgniku kohustuste lõppemine pankroti korral

Võlgnik kaotab õiguse oma vara käsutada päeval, mil kuulutatakse välja pankrot, ning tal pole seda õigust kuni pankroti lõpetamiseni. Pärast seda taastatakse võlgniku õigused ja ta saab jälle teha toiminguid.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui päästmiskava või saneerimiskava täitmine on lõpetatud, ei saa oma nõudest teatamata jätnud võlausaldajad võlgniku vastu hagi esitada.

Üksikute menetluste erandkorras jätkamine on sõnaselgelt ette nähtud üksnes juhul, kui pankrot raugeb vara ebapiisavuse tõttu.

Maksejõuetusmenetluse lõpetatuks lugemise aeg

Jälgimisperiood on ajavahemik, mis kestab alates menetluse algatamise otsuse tegemise kuupäevast kuni kuupäevani, mil tehti otsus päästmiskava või saneerimiskava vastuvõtmise kohta või pankroti väljakuulutamise kohta.

Päästmismenetluse ja saneerimismenetluse raames jätkub jälgimisperioodil äritegevus ning põhimõtteliselt juhib võlgnik oma äriühingut teatud piirangutega edasi.

Kui on olemas reaalne võimalus, et äriühing on võimeline oma tegevust jätkama, lõpeb jälgimisperiood päästmiskava või saneerimiskava vastuvõtmisega.

Päästmiskava või saneerimiskava vastuvõtmine võimaldab võlgnikul saada äriühing uuesti enda kontrolli alla, kuigi menetlus sellega ei lõpe.

Tegelikult lõpetatakse menetlus siis, kui pankrotikohtunik kinnitab halduri ja kohtu määratud võlausaldajate esindaja esitatud lõpparuande. Seejärel annab kohtu esimees korralduse menetluse lõpetamise kohta. See on kohtulik haldusmeede, mis ei kuulu edasikaebamisele.

Juriidilises mõttes lõpetatakse menetlus seega siis, kui on antud korraldus selle lõpetamise kohta.

Menetluse mõju aga ei lõpe menetluse lõpetamise korraldusega, sest päästmiskava või saneerimiskava täitmine jätkub.

Võlgnik peab järgima kõiki kavas sisalduvaid sätteid.

Kui ta seda ei tee, jätab päästmiskava või saneerimiskava rakendamise ajal oma kohustused täitmata või peatab maksed, ähvardab teda oht, et kava tühistatakse ja menetlust jätkatakse.

15 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Menetluse käigus tekkinud kulud kannab äriühing, kelle suhtes maksejõuetusmenetlust kohaldatakse.

16 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Kui kohus algatab saneerimis- või pankrotimenetluse, loetakse võlgniku maksete peatamise kuupäevaks põhimõtteliselt menetluse algatamise otsuse kuupäeva.

Kohus võib aga otsustada, et maksed peatati mingil päeval kuni 18 kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäeva.

Ajavahemikku maksete peatamise kuupäevast kuni saneerimis- või pankrotimenetluse algatamise kuupäevani nimetatakse sel juhul kriitiliseks ajaks.

Teatud toimingud, mida võlgnik sel ajavahemikul teeb ja mis osutuvad pettuseks, tühistatakse.

Kriitilisel ajal tehtud toimingute tühiseks tunnistamine on menetluses pädeva kohtu ainupädevus.

Tühistamishagi saab esitada üksnes kohtu määratud haldur, kohtu määratud võlausaldajate esindaja, pankrotihaldur või riigiprokuratuur.

Võlausaldajad võivad esitada hagi võlgniku õigustoimingute tühiseks tunnistamise kohta eraldi või kohtu määratud võlausaldajate esindaja kaudu kollektiivselt.

Toiming on kõikidel juhtudel tühine ja see tühistatakse tagasiulatavalt.

On kaksteist juhtumit, mille puhul kehtib kohustus tunnistada ebaseaduslikud toimingud tühiseks:

kõik toimingud, millega antakse vallas- või kinnisvara omandiõigus tasuta üle;

igasugune vastastikune leping, milles võlgniku kohustused ületavad tunduvalt teise poole omi;

igasugune makse, olenemata selle tegemise viisist, võlgade eest, mille tähtaeg ei olnud makse tegemise kuupäeval saabunud;

igasugune makse tähtaja ületanud võlgade eest, mis ei ole tehtud sularahas, makseteatisega, pangaülekandega, võõrandamislepinguga või muus äritehingute puhul üldiselt tunnustatud makse vormis;

igasugune deposiit või summade ülekanndmine, mis on tehtud pärast vara pantimist ja ilma lõpliku kohtuotsuseta;

igasugune lepinguline hüpoteek, kohtulik hüpoteek ja ka abikaasade kohtulik hüpoteek ning võlgniku varale seatud pandiõigus võlgade eest, mille kohta on varem sõlmitud leping;

igasugune õiguskaitsemeede, välja arvatud juhul, kui registreerimine või arestimismäärus on maksete peatamisest varasema kuupäevaga;

äriühingu töötajatele antud volitus kasutada valikuõigust ja selle kasutamine;

vara või õiguste üleandmine usaldusvarasse, välja arvatud juhul, kui see üleandmine tehti tagatisena samal ajal võla kohta sõlmitud lepingu eest;

igasugune usalduslepingu muudatus, mis mõjutab enne kõnealust muudatust võla kohta sõlmitud lepingu tagamiseks usaldusvarasse juba üle kantud õigusi või varasid;

kui võlgnik on piiratud vastutusega üksikettevõtja (*entrepreneur individuel à responsabilité limitée*), siis igasugune vara võõrandamine või muudatus vara võõrandamises, mille korral makstakse välja tulu, mis ei ole määratud äritegevuseks, põhjustades menetlusega hõlmatud vara kadumist sama ettevõtja teise vara kasuks;

võlgniku esitatud notariaalne tõend arestimisest vabastamise kohta.

Kohus peab need toimingud tühistama olenemata sellest, kas pooled tegutsesid heas või halvas usus.

Samuti võib kohus tühistada toimingud, millega kantakse vallas- või kinnisvara omandiõigus tasuta üle, ning arestimisest vabastamise tõendi, mis on saadud kuue kuu jooksul enne maksete peatamise kuupäeva. Sellistel juhtudel on tühistamine valikuline.

Viimati uuendatud: 11/05/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.